

Program wychowawczy
Przedszkola nr 25 w Warszawie
„Przedszkole - projekt otwarty”

Autorzy:

Nauczyciele i Dzieci

Pod redakcją:

Aleksandry Kuśmierczuk

Anny Pawłowskiej-Niedbały

Warszawa, 2020r.

*„Wszystko wygląda inaczej, gdy skupiasz się na celu, a inaczej, gdy najważniejsza jest droga (...)”
(Marzena Żylińska)*

Zamiast celów słowami autorytetów

1. *„Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat.”
(Janusz Korczak)*
2. *„Nie można wychowywać bez okazywania szacunku.”
(Celestyn Freinet)*
3. *„Działać tak, aby wydobyć z innych to, co najlepsze i wydobyć to, co najlepsze z nas samych.” (Alfred Adler)*
4. *„Nie lekceważcie fantazji. Bez fantazji nie może powstać nic wielkiego.”
(Jan Brzechwa)*
5. *„Możemy wychować dzieci tak, żeby wiedziały, że w życiu mogą realizować swoje marzenia”. (Marzena Żylińska)*
6. *„Pomóżmy dzieciom, by każdy z nich stał się tym, kim stać się może”.
(Janusz Korczak)*
7. *„Dziecko ma prawo być sobą.” (Janusz Korczak)*
8. *„Dawać bodźce dziecku, pozostawiając je jednak wolnym w rozwoju – oto pierwszy obowiązek wychowawcy” (Maria Montessori)*

9. „Wszystko, co osiągnięte tresurą, naciskiem, przemocą jest nietrwałe, niepewne, zawodne.” (Janusz Korczak)
10. „Pomóż mi zrobić to samemu.” (Maria Montessori)
11. „Wyobraźnia jest ważniejsza od wiedzy, ponieważ wiedza jest ograniczona.” (Albert Einstein)
12. „Dzieci i zegarki nie mogą być stale nakręcane. Trzeba im dać czas na chodzenie.” (Friedrich Fröbel)
13. „Jeśli chce się robić dla dziecka więcej, trzeba robić mniej.” (Marzena Żylińska)
14. „Mniej znaczy więcej! (...) Gdy wszystkiego jest za dużo, nie potrafimy się na niczym skupić, wniknąć głębiej, nie mamy dość czasu, by dostrzec szczegóły, by się w czymś rozsmakować.” (Marzena Żylińska)
15. „Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, ale żeby go coś naprawdę zajmowało.” (Janusz Korczak)
16. Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci - są ludzie.” (Janusz Korczak)
17. „Przedszkole to ogródek, w którym rosnące rośliny to dzieci, a nauczyciel jest ogrodnikiem dbającym i pielęgnującym ich rozwój.” (Friedrich Fröbel)
18. „Edukacja może zmienić świat, o ile w szkołach dzieci nie będą formatowane jedną foremką i według przepisu pochodzącego ze świata, którego już nie ma.” (Marzena Żylińska)
19. „Empatia to pełne szacunku rozumienie cudzych doświadczeń.” (Marschall B. Rosenberg)

20. „Sukces w życiu nie zależy od naszych deficytów, które wszyscy mamy. Sukces zależy od naszych silnych stron”. (Marzena Żylińska)
21. „Rywalizacyjne postrzeganie rzeczywistości to trucizna, która wielu ludziom towarzyszy do końca życia i nie pozwala cieszyć się z postępów dzieci, postępów na miarę ich możliwości.” (Marzena Żylińska)
22. „Gdy nie trzeba się spieszyć, można dużo więcej zobaczyć, usłyszeć i ... jakby to powiedzieć... dużo więcej przeżyć.” (Marzena Żylińska)

Przedszkole - moje miejsce

Co jest dla mnie ważne?

(zdaniem dzieci)

- „Dla mnie ważne jest słuchanie Pani, bo ona o nas dba.” (Jaś, lat 5)
- „Dla mnie ważna jest zabawa, przyjaciele i eksperymenty, a najważniejsze jest bezpieczeństwo.” (Jaś, 5 lat)
- „Dla mnie ważne są lekcje kleksografii i piosenki.” (Piotruś, lat 6)
- „Dla mnie najważniejsze są figle-migle.” (Marta, lat 6)
- „Dla mnie ważne jest mieć przyjaciół i zabawki i pyszne obiady”. (Oscar, lat 6)
- „Najważniejsze są panie, przyjaciele, pyszne jedzenie i woda. Mamy szczęście, że mamy co jeść i pić, bo biedne dzieci tego nie mają. To wielkie szczęście w życiu...” (Felicja, lat 6)
- „W przedszkolu ważna jest zabawa.” (Liliana, lat 4)
- „Lubię bawić się w berka na placu.” (Natalka, lat 6)
- „Dla mnie ważne jest rysowanie, zima i gilgotki.” (Janusz, lat 4)
- „Dla mnie ważne jest wożenie zabawek w wózku i rysowanie laurek dla mamy, taty i Dominisia. Ważne są też motylki, biedronki i takie mrówki, co nie gryzą i kwiatuszki.” (Emilka, 4 lata)

Nauczyciel -> Dziecko

(o naszych priorytetach)

Wspieramy
dziecko i jego
indywidualny
rozwój

Dajemy dziecku
czas na rozwój
we własnym
tempie.

Budujemy
wewnętrzną
motywację i
wzmacniamy
poczucie wartości.

Rozmawiamy
z dzieckiem.
(NVC)

Obserwujemy
dziecko w
procesie.

Skupiamy się na
mocnych
stronach
dziecka.

Wstuchujemy
się w potrzeby
dziecka.

W rozwiązywaniu
konfliktów
stosujemy zasadę
WIN - WIN

Budujemy
pozytywną
atmosferę.

Organizujemy
przestrzeń tak , aby
dziecko uczyło się
współpracy.

Organizujemy przestrzeń
tak, aby dziecku się
chciało...
działać, tworzyć, badać,
eksperymentować,
przekształcać rzeczywistość.

Tworzymy
atmosferę
bezpieczeństwa

Dajemy
pozytywny
wzorzec do
naśladowania.

Wzbudzamy
zainteresowanie
światem, bazujemy
na pozytywnych
emocjach

Przygotowujemy
dziecko do
świata, którego
nie znamy.

Czym jest dla nas sukces???

(wizja absolwenta)

Każdy osiągnął najlepszą wersję siebie,

włożył w to dużo wysiłku,

a świadomość ta stanowi motywację

do dalszej pracy

nie dla ocen,

nie dla pochwał,

nie dla uznania,

ale

dla samego siebie.

Rodzice $\longleftrightarrow$ Przedszkole

(kilka słów o partnerstwie w działaniu)

Mamy prawo mieć inne zdanie, poglądy, myślenie, ale dobro dzieci nas łączy i tworzy wspólną przestrzeń do działania ... ponieważ dobro dzieci jest dla wszystkich najważniejsze.

Partnerstwo to:

- ✓ *Zaufanie (poczucie bezpieczeństwa)*
- ✓ *Współpraca (dostrzeganie potrzeb)*
- ✓ *Porozumienie - wspólne działanie dla dobra dziecka (jeden kierunek, jedna droga)*
- ✓ *Dialog (stały kontakt z nauczycielami i dyrektorem)*
- ✓ *Szacunek (poszanowanie potrzeb każdej ze stron)*
- ✓ *Wsparcie (pomoc, wdzięczność)*
- ✓ *Otwartość*
- ✓ *Inicjatywność*
- ✓ *Szczerość*
- ✓ *Wspólna odpowiedzialność*
- ✓ *Ewaluacja*
- ✓ *Wzajemność*

„Postawa pełna empatii nie pojawia się tak po prostu. Powstaje, gdy dbamy o siebie i dobrze się odżywiamy. Jest takie cudowne pożywienie, które nazywam żyrafim nektarem. To wdzięczność.”

(Marschall B. Rosenberg)

Prawa dziecka w przedszkolu

doświadczenie
świata wszystkimi
zmysłami

tworzenie bez
presji czasu
i oczekiwań

szacunek

popęnianie
błędów
w
bezpiecznych
warunkach

komunikowanie
potrzeb i
wyrażanie uczuć
w atmosferze
akceptacji

Dokonywanie
wyboru

opieka, troska,
ochrona
zdrowia

wielostronny
rozwój

praca we
własnym
tempie

indywidualna
miara sukcesu

rozwijanie
zainteresowań

własne
zdanie

Inwestujemy w przyszłość

(profilaktyka)

Logopedyczna

- Organizujemy zajęcia profilaktyczne prowadzone przez logopedę.
- Prowadzimy ćwiczenia oddechowe i artykulacyjne.
- Bawimy się językiem, wykorzystując wierszyki, rymowanki, zagadki.
- Dużo czytamy na głos.
- Rozwijamy percepcję słuchową.
- Wzbogacamy słownictwo.

Zdrowotna

- Uczymy zasad higieny.
- Podkreślamy, co pomaga w zachowaniu dobrego zdrowia a co mu szkodzi.
- Budujemy potrzebę troski o zdrowie swoje i innych.
- Uświadamiamy, od kogo i jaką pomoc zdrowotną możemy otrzymać.
- Podkreślamy wartość ruchu i zdrowego odżywiania w codziennym życiu.
- Zwracamy uwagę na wpływ jakości środowiska na nasze zdrowie.
- Uczymy szanować emocje swoje i innych.

Dla bezpieczeństwa

- Uczymy rozpoznawania zagrożeń na drodze, w domu, przedszkolu, placu zabaw.
- Podkreślamy wagę dbania o własne bezpieczeństwo.
- Budujemy potrzebę troski o drugiego człowieka.
- Uczymy wzywania i udzielania pomocy.
- Uświadamiamy, kto i co pomaga nam w zachowaniu bezpieczeństwa.

Prospołeczna

- Zwracamy uwagę na to, jak ważne jest dostrzeganie potrzeb innych ludzi.
- Poprzez dobry przykład i naturalne sytuacje uczymy okazywania szacunku drugiej osobie.
- Zachęcamy do podejmowania wspólnych aktywności.
- Pokazujemy, jak okazywać wdzięczność.
- Organizujemy sytuacje pokazujące, że wspólne działania przynoszą dużo radości.
- Stwarzamy warunki do budowania empatii i otwartości.

Zachowań niepożądanych i uzależnień

- Uczymy asertywności.
- Rozwijamy zainteresowania.
- Budujemy poczucie własnej wartości.
- Dajemy dobry przykład.
- Budujemy wewnętrzną motywację.
- Zachęcamy do komunikowania swoich potrzeb i wyrażania uczuć.

Wszyscy pracownicy przedszkola

„Piękno, którym można dzielić się z innymi, smakuje dużo lepiej.”

(Marzena Żylińska)

wspierają się

szanują
się

dzielą się
pozytywną
energiją

współpracują

uczą się od
siebie

stuchają się
wzajemnie

działają dla
wspólnego
dobra

inspirują się

dzielą się
pomysłami,
pomocami

Dyrektor

„Tylko ten dorosły, który z pokorą patrzy na swoje własne ograniczenia, może mądrze towarzyszyć dziecku w jego rozwoju i stworzyć mu warunki do rozwinięcia wszystkich tkwiących w nim możliwości.”

(Marzena Żylińska)

- ✓ *bazuje na potencjale każdego pracownika*
- ✓ *łączy, integruje cały zespół*
- ✓ *obdarza zaufaniem i szacunkiem*
- ✓ *słucha, jest otwarty na potrzeby innych*
- ✓ *odpowiada na potrzeby dzieci i pracowników*
- ✓ *uczy się i rozwija swoje kompetencje*
- ✓ *własnym przykładem inspirowa do rozwoju zawodowego*
- ✓ *szanuje odmienne zdanie i poglądy, wyciąga wnioski*
- ✓ *daje dobry przykład, dzieli się pozytywną energią*
- ✓ *rozmawia i potrafi słuchać*
- ✓ *tworzy pozytywną atmosferę, pełną ciepła i szacunku*
- ✓ *dba o przyjazną i bezpieczną przestrzeń*
- ✓ *wzmacnia wewnętrzną motywację pracowników*
- ✓ *daje przestrzeń do własnych działań i autorskich pomysłów*
- ✓ *poszukuje innowacji i rozwija placówkę*
- ✓ *tworzy przestrzeń inspirującą dzieci do samodzielnego działania*
- ✓ *buduje porozumienie*

Czego i jak rodzicu dowiesz się o swoim dziecku

jak dużo potrafi zapamiętać	<i>przedstawienia</i>
jak dużo ma odwagi	<i>występy</i>
że z każdym dniem rośnie jego wiara w siebie	<i>dobrowolny udział w konkursach</i>
że niektóre rzeczy lubi robić bardziej niż inne	<i>wystawa prac dzieci</i>
że potrafi doświadczać świat wszystkimi zmysłami	<i>zajęcia otwarte</i>
że zabawa z innymi daje mu dużo radości	<i>gdy nie będzie chciał wyjść z przedszkola</i>
że spędza czas bawiąc się, doświadczając, eksperymentując	<i>zdjęcia na stronie internetowej przedszkola</i>
że czuje się bezpieczne	<i>gdy uśmiech nie schodzi z dziecka twarzy</i>
co dziś robiło ekscytującego	<i>o tym będzie chciał opowiedzieć Ci samo - wysłuchaj go</i>

O wszystkich innych sprawach dowiesz się od nauczycieli, nie wahać się pytać 😊

Kto nam pomaga?

Narodowe Centrum
Kultury

Szkoła Podstawowa nr 48
Im. Adama Próchnika

Młodzieżowy Dom
Kultury im. W.
Broniewskiego w
Warszawie

Warszawskie Centrum
Innowacji Edukacyjno-
Społecznych i Szkoleń

Biblioteka dla Dzieci i
Młodzieży nr 19

Komenda Miejska
Państwowej Straży
Pozarnej

Młodzieżowy Dom
Kultury „Muranów”

Wydział Prewencji
Komendy Stołecznej
Policji

Reba
Organizacja Odzysku S.A.

Wojewódzka Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Warszawie

Poradnia
Psychologiczno-
Pedagogiczna nr 11

Ewaluacja programu

*Program, jako projekt otwarty,
żyje i zmienia się
razem z nami.*

*Ewaluacja będzie efektem naszej refleksji,
której niezbitym dowodem będą dopiski na
marginesach.*

Miarą sukcesu będzie:

- 100% absolwentów gotowych na nowy etap
w życiu na miarę swoich indywidualnych potrzeb
i możliwości,*
- Cały personel przedszkola działający, jak palce jednej
dłoni,*
- 100% rodziców świadomych, jak wielki potencjał
mają ich dzieci i przygotowanych do pomocy w jego
dalszym rozwijaniu.*

Książki, które nas inspirują

1. Jan Brzechwa - „Akademia Pana Kleksa”
2. Marzena Żylińska - „Nurty edukacji alternatywnej w świecie wiedzy o procesach uczenia się”
3. Marzena Żylińska - „Neurodydaktyka, nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi”
4. Marzena Żylińska - „Między kijem a marchewką”
5. Marzena Żylińska - „Życie to nie wyścigi”
6. Joanna Białobrzeska - „Zostań nawiedzoną nauczycielką czyli jak uczyć, żeby nauczyć”
7. Jane Nelsen „Pozytywna dyscyplina”
8. Andre Stern „Zabawa”
9. Zofia Aleksandra Żuczkowska - „Dialog zamiast kar”
10. Janusz Korczak - „Momenty wychowawcze”
11. Celestyn Freinet - „Niezmiennie prawdy pedagogiczne”
12. Celine Alvarez - „Prawa naturalne dziecka”